

Living in Galus, Dreaming of Geula – ספר דניאל

Wednesday Night Nach at Beth Abraham – Cheshvan-Kislev 5782 series

פרק ד

The Emperor and the Giant Tree

- נְבוּכַדְנֶצַר מֶלֶכָא לְכַל-עַמְמֵי־אֲמֵיָא וְלִשְׁנַיָא דִּי-דָאֲרִין [דִּירִין] בְּכַל-אַרְעָא שְׁלַמְכוּן יִשְׁגָא: **פֶּרֶק ג' ל"א**
- הָאוֹתוֹת וְהַנְּפִלְאוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה עִמִּי הָאֵל הָעֲלִיּוֹן, נֹאֶה לְפָנַי לְהַגִּיד: **ל"ב**
- אוֹתוֹתַי כַּמָּה גְּדוֹלִים, וְנִפְלְאוֹתַי כַּמָּה תְּקִיפוֹת! מַלְכוּתוֹ מַלְכוּת עוֹלָם, וְשִׁלְטוֹנוֹ עִם דּוֹר וָדוֹר: **ל"ג**
- אֲנִי נְבוּכַדְנֶצַר, שָׁלוֹ הָיִיתִי בְּבֵיתִי, וְרַעְנָן בְּהִכְלִי. **פֶּרֶק ד' א'**
- חִלּוֹם רָאִיתִי וַיִּפְחִידֵנִי, וְהִרְהוּרִים עַל מִשְׁכְּבִי, וְחִזְיוֹנוֹת רֵאשִׁי יִבְהַלּוּנִי. **ב'**
- וּמִנִּי שִׁים טַעַם לְהַנְעִלָה קִדְמִי לְכָל חֲכִימֵי בְּבַל דִּי-פֶשֶׁר חִלְמָא יְהוּדְעָנִי: **ג'**
- אֲזַיָּבֹאוּ הַחֲרָטְמִים הָאֲשָׁפִים הַכַּשְׂדִּים וְהַקּוֹסְמִים, וְאֵת הַחִלּוֹם אֲנִי אוֹמֵר לְפָנֵיהֶם, וּפְתָרוֹנוֹ אֵין מוֹדִיעִים לִי. **ד'**
- וְעַד לְאַחַרְוֹנָה בָּא לְפָנַי דְּנִיָּאל, אֲשֶׁר שְׁמוֹ בְּלִטְשָׁאֲצַר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי, וְאֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים קְדוּשִׁים בּוֹ, וְאֵת הַחִלּוֹם לְפָנָיו אָמַרְתִּי: **ה'**
- בְּלִטְשָׁאֲצַר שַׁר הַחֲרָטְמִים, אֲשֶׁר אֲנִי יֹדַעְתִּי כִּי רוּחַ אֱלֹהִים קְדוּשִׁים בָּךְ, וְכָל רִז אֵינוֹ מוֹנֵעַ אוֹתְךָ, חִזְיוֹנוֹת חִלּוֹמֵי אֲשֶׁר רָאִיתִי וּפְתָרוֹנוֹ אָמַר: **ו'**

וְחִזְיוֹנוֹת רֵאשִׁי עַל מִשְׁכְּבִי: רוֹאָה הִיִּיתִי וְהִנֵּה אֵילָן
בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, וְגָבְהוּ רָב.

גָּדַל הָאֵילָן וְחִזַּק, וְגָבְהוּ יִגִיעַ לַשָּׁמַיִם, וּמִרְאֵהוּ לְסוֹף
כָּל הָאָרֶץ.

עֲפִיו יָפָה וּפְרִיו רַב, וּמְזוֹן לְכָל בּוֹ. תַּחֲתָיו תִּתְּצַלֵּל
חַיַּת הַשָּׂדֶה, וּבַעֲנָפָיו יֵשְׁבוּ צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם, וּמִמֶּנּוּ
יִזוֹן כָּל בֶּשֶׂר.

רוֹאָה הִיִּיתִי בְּחִזְיוֹנוֹת רֵאשִׁי עַל מִשְׁכְּבִי, וְהִנֵּה
מִלְאָךְ וְקָדוֹשׁ מִשְׁמַיִם יוֹרֵד.

קוֹרָא בְּכַח וְכֵן אוֹמֵר: גִּזּוּ הָאֵילָן וְקַצְצוּ עֲנָפָיו!
הַשִּׁירוּ עִפְיוֹ וּפְרִיו וּפְזְרוּ פְרִיו! תִּנּוּד הַחִיָּה מִתַּחֲתָיו
וְהַצִּפְרִים מִעֲנָפָיו!

אֵךְ עֵקֶר שָׂרְשׁוֹ בְּאָרֶץ הַנִּיחוּ, וּבְאֶסוֹר שֶׁל בְּרֶזֶל
וּנְחָשֶׁת בְּדַשָּׁא הַשָּׂדֶה. וּבָטַל הַשָּׁמַיִם יִרְטֵב, וְעַם
הַחִיָּה חִלְקוּ בְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ.

לְבוֹ מֵאֲנוּשׁ יִשְׁנוּ וְלֵב חִיָּה יִנָּתֵן לוֹ, וְשִׁבְעָה מוֹעֲדִים
יִחְלְפוּ עָלָיו.

בְּגִזְרַת מְלָאכִים הַדְּבָר, וּמֵאֲמֵר קְדוֹשִׁים הַמְּשַׁאֲלָה.
לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעוּ הַחַיִּים כִּי שׂוֹלֵט הָעֲלִיוֹן בְּמַלְכוּת
אֲנוּשׁ, וְלִמִּי אֲשֶׁר יִרְצֶה יִתְּנֶנָּה, וְשִׁפְלֵ אֲנָשִׁים יָקִים
עָלֶיהָ.

זֶה הַחֲלוֹם רְאִיתִי, אֲנִי הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר. וְאַתָּה
בְּלִטְשַׁאצַּר פְּתָרוֹנוֹ אָמַר! מִפְּנֵי שֶׁכָּל חַכְמֵי מַלְכוּתִי
אֵינָם יְכוּלִים לְהוֹדִיעֵנִי הַפְּתָרוֹן, וְאַתָּה יְכוּל, כִּי רוּחַ
אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים בָּךְ!

אֲזַ דְּנִיֵּאל אֲשֶׁר שְׁמוֹ בְּלִטְשַׁאצַּר, הַשְּׂתוּמָס כְּשַׁעָה
אַחַת, וְרַעֲיוֹנָיו יִבְהַלּוּהוּ. וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר:
בְּלִטְשַׁאצַּר, הַחֲלוֹם וּפְתָרוֹנוֹ אֵל יִבְהַלֵּךְ! וַיַּעַן

ז חִזְיוֹנֵי רֵאשִׁי עַל-מִשְׁכְּבִי חֲזָה
הָיִית וְאֵלוֹ אֵילָן בְּגוֹא אֶרֶץ
וְרוֹמָה שְׂגִיא:

ח רְבֵה אֵילָנָא וְחִזְקָה וְרוֹמָה יִמְטָא
לְשִׁמְיָא וְחִזְזִתָּה לְסוֹף כָּל-אֶרֶץ:

ט עֲפִיָה שְׁפִיר וְאִגְבָּה שְׂגִיא וּמְזוֹן
לְכָל-אֲבָה תַחֲתוּהִי תִטְלִלוּ חַיִּית
בְּרָא וּבַעֲנָפוּהִי יִדְרוּן וְדוֹרָן
צִפְרֵי שְׁמַיָא וּמִנָּה יִתְּזִין כָּל-
בְּשָׂרָא:

י חֲזָה חַיִּית בְּחִזְיוֹנֵי רֵאשִׁי עַל-
מִשְׁכְּבִי וְאֵלוֹ עִיר וְקָדִישׁ מִן-
שְׁמַיָא נָחַת:

יא קוֹרָא בְּחִיל וְכֵן אָמַר גְּדוּ אֵילָנָא
וְקַצְצוּ עֲנָפוּהִי אֲתֵרוּ עֲפִיָה וּבְדָרוּ
אִגְבָּה תִנְדַּח חַיִּיתָא מִן-תַּחֲתוּהִי
וְצִפְרֵיָא מִן-עֲנָפוּהִי:

יב בְּרַם עֵקֶר שָׂרְשׁוֹהִי בְּאֶרֶץ
שְׁבָקוּ וּבְאֶסוֹר דִּי-פְרֶזֶל וּנְחָשׁ
בְּדַתָּא דִּי בְרָא וּבָטַל שְׁמַיָא
יִצְטַבַּע וְעַם-חַיִּיתָא חִלְקָה בְּעֵשֶׂב
אֶרֶץ:

יג לְכַבֵּה מִן-אֲנוּשָׁא [וְאֶנְשָׁא] יִשְׁנוּן
וְלִבֵּב חַיָּה יִתְּיָהֵב לָהּ וְשִׁבְעָה
עֲדָנִין יִחְלְפוּן עָלוּהִי:

יד בְּגִזְרַת עִירִין פְּתִגְמָא וּמֵאֲמֵר
קְדִישִׁין שְׂאֲלַתָּא עַד-דְּבִרַת דִּי
יִדְעוּן חַיִּיא דִּי-
שְׁלִיט עֲלִיא [וְעֲלָהָ]
בְּמַלְכוּת אֲנוּשָׁא [וְאֶנְשָׁא] וְלִמִּן-דִּי
יִצְבֵּא יִתְּנֶנָּה וְשִׁפְלֵ אֲנָשִׁים
יָקִים עָלֶיהָ [וְעֲלָהָ]:

טו דְּנָה חֲלָמָא חַיִּית אֲנָה מִלְכָּא
נְבוּכַדְנֶצַּר וְאַנְתָּה [וְאֶנְתָּה]
בְּלִטְשַׁאצַּר פְּשָׂרָא אָמַר כָּל-קַבְלִי
דִּיו כָּל-חַכְמֵי מַלְכוּתִי לֹא-יִכְלִין
פְּשָׂרָא לְהוֹדִיעֵנִי וְאַנְתָּה [וְאֶנְתָּה]
כָּהֵל דִּי רוּחַ-אֱלֹהִין קְדִישִׁין בָּךְ:

טז אֲדִין דְּנִיֵּאל דִּי-שְׁמָה בְּלִטְשַׁאצַּר
אֲשְׂתוּמָס כְּשַׁעָה חֲדָה וְרַעֲיוֹנָהִי
יִבְהַלְנָה עֲנָה מִלְכָּא וְאָמַר
בְּלִטְשַׁאצַּר חֲלָמָא וּפְשָׂרָא אֵל-

בִּלְטָשְׂאֶצֶר וַיֹּאמֶר: אֲדוֹנָי! הַחֲלוּם לְשׁוֹנְאִיךָ,
וּפְתֹרוֹנוֹ לְצָרִיךָ!

הָאֵילָן אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר גָּדַל וְחֹזֵק, וְגָבְהוּ יִגִיעַ
לְשָׁמַיִם, וּמְרֵאֵהוּ לְכָל הָאָרֶץ,

וְעַפְיוֹ יָפֵה וּפְרִיו רַב, וּמְזוֹן לְכָל בּוֹ, תַחֲתָיו תֵּשֵׁב
חַיַּת הַשָּׂדֶה, וּבְעֵנָפָיו תִּשְׁכַּנָּה צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם,

אֵתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר גָּדַלְתָּ וְחֹזַקְתָּ! וּגְדַלְתָּ גְדֻלָּה
וְהִגִיעָה לְשָׁמַיִם, וְשִׁלְטוֹנְךָ לְסוֹף הָאָרֶץ.

וְאֲשֶׁר רָאָה הַמֶּלֶךְ מִלְּאֹךְ וּקְדוּשַׁת יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם,
וַיֹּאמֶר גְּזוֹ הָאֵילָן וְהַשְׁחִיתוּהוּ, אוֹלָם עֵקֶר שָׂרְשׁוֹ
בְּאָרֶץ הַנִּיחּוּ, וּבְאֶסוֹר שֶׁל בְּרוֹל וּנְחֹשֶׁת בְּדֹשָׁא
הַשָּׂדֶה, וּבְטַל הַשָּׁמַיִם יִרְטֵב, וְעַם חַיַּת הַשָּׂדֶה
חִלְקוּ, עַד אֲשֶׁר שִׁבְעָה מוֹעֲדִים יִחְלְפוּ עָלָיו.

זֶה הַפְתָּרוֹן הַמֶּלֶךְ, וּגְזֵרַת עֲלִיּוֹן הִיא, שֶׁהִגִיעָה אֶל
אֲדוֹנָי הַמֶּלֶךְ:

וְאוֹתָךְ מְגַרְשִׁים מֵאֲנוּשׁ, וְעַם חַיַּת הַשָּׂדֶה יִהְיֶה
מוֹשָׁבֶךָ; וְעֵשֶׂב כְּשׁוֹרִים אוֹתָךְ יֵאָכִילוּ, וּמִטַּל
הַשָּׁמַיִם אוֹתָךְ יִרְטִיבוּ, וְשִׁבְעָה מוֹעֲדִים יִחְלְפוּ
עָלֶיךָ. עַד אֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי שׁוֹלֵט עֲלִיּוֹן בְּמַלְכוּת אֲנוּשׁ,
וְלִמִּי אֲשֶׁר יִרְצֶה יִתְנַנֶּה!

וְאֲשֶׁר אָמְרוּ לְהַנִּיחַ עֵקֶר שָׂרְשׁוֹ שֶׁל הָאֵילָן:
הַמַּלְכוּת לְךָ קִיַּמְתָּ, מֵאֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי שׁוֹלֵטִים
הַשָּׁמַיִם.

לְכֵן הַמֶּלֶךְ עֲצַתִּי תִיטֵב עָלֶיךָ: וְחִטָּאִיךָ בְּצִדְקָה
פָּדֵה, וְעֲוֹנוֹתֶיךָ בְּחֵן עֲנִיִּים, אוֹלֵי תִהְיֶה אַרְכָּה
לְשִׁלּוֹתֶךָ.

הַכֹּל הִגִיעַ אֶל נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ.

יִבְהַלֵּךְ עֵנָה בִּלְטָשְׂאֶצֶר
וְאָמַר מְרַאי [מְרִי]
חֲלֵמָא לְשִׁנְאִיךָ [לְשׁוֹנְאִיךָ]
וּפְשָׁרָה לְעִרִיךָ [לְעִרְךָ]:

יז אֵילָנָא דִּי חֲזִית דִּי רָבָה וּתְקֵף
וְרוּמָה: יִמְטָא לְשָׁמַיָא וְחֹזְתָה
לְכָל-אַרְעָא:

יח וְעַפְיָה שְׂפִיר וְאִנְבָּה שְׂגִיא וּמְזוֹן
לְכָל-אֲבָה תַחֲתוּהִי תְדוּר חַיֹּת
בְּרָא וּבְעֵנְפוּהִי יִשְׁכְּנֵן צִפְרֵי
שָׁמַיָא:

יט אַנְתָּה- [אַנְתָּ-] הוּא מֶלְכָא דִּי
רְבִית וּתְקֵפָת וּרְבוּתָךְ רְבִית
וּמִטָּת לְשָׁמַיָא וְשִׁלְטְנָךְ לְסוֹף
אַרְעָא:

כ וְדִי חֲזָה מֶלְכָא עִיר וּקְדִישׁ נְחֹתוּ
מִן-שָׁמַיָא וְאָמַר גְּזוֹ אֵילָנָא
וְחַבְלוּהִי בְרֵם עֵקֶר שָׂרְשׁוּהִי
בְּאַרְעָא שְׁבִקוּ וּבְאֶסוֹר דִּי-פְרוּל
וּנְחֹשׁ בְּדַתְאָא דִּי בְרָא וּבְטַל
שָׁמַיָא יִצְטַבַּע וְעַם-חַיֹּת בְּרָא
חִלְקָה עַד דִּי-שִׁבְעָה עֲדָנִין
יִחְלְפוּן עָלוּהִי:

כא דְנָה פְשָׂרָא מֶלְכָא
וּגְזֵרַת עֲלִיא [עֲלָאָה] הִיא דִּי
מִטָּת עַל-מְרַאי [מְרִי] מֶלְכָא:

כב וְלָךְ שָׂרְדִין מִן-אַנְשָׁא וְעַם-חַיֹּת
בְּרָא לְהוּזָה מְדוּרָךְ וְעֵשֶׂבָא
כְּתוּרִין לְךָ יִטְעֲמוּן וּמִטַּל שָׁמַיָא
לְךָ מִצְבָּעִין וְשִׁבְעָה עֲדָנִין
יִחְלְפוּן עֲלִיךָ [עֲלָךְ] עַד דִּי-תִגְדַּע
דִּי-שְׁלִיט עֲלִיא [עֲלָאָה] בְּמַלְכוּת
אַנְשָׁא וְלִמְן-דִּי יִצְבָּא יִתְנַנֶּה:

כג וְדִי אָמְרוּ לְמִשְׁבֵּק עֵקֶר שָׂרְשׁוּהִי
דִּי אֵילָנָא מַלְכוּתְךָ לְךָ קִיַּמְתָּ
מִן-דִּי תִגְדַּע דִּי שִׁלְטֵן שָׁמַיָא:

כד לְהוֹן מֶלְכָא מִלְכִי
יִשְׁפֹּר עֲלִיךָ [עֲלָךְ] וְחִטִּיךָ [וְחִטָּאִיךָ]
בְּצִדְקָה פְּרוּק וְעוֹיְתָךְ בְּמִתָּן עֲנִין
הוֹן תִּהְיֶה אַרְכָּה לְשִׁלּוֹתְךָ:

כה כֵּלָא מִטָּא עַל-נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלְכָא:

- לִקְצֵת יִרְחִין תִּרְי־עֶשֶׂר עַל־הֵיכַל מַלְכוּתָא דִּי בְּבַל מְהַלְךְ הָוָה:
- כו ענה מלכא ואמר הלא דא-היא בבל רבתא די-אנה בנייתה לבית מלכו בתקף חסני וליקר הדרי:
- כז עוד מלתא בפם מלכא קל מן-שמאי נפל לך אמרין נבוכדנצר מלכא מלכותה עדת מנך:
- כח ומו-אנשא לך טרדון ועס-חיות ברא מדרך עשבא כתורין לך יטעמון ושבעה עדנין יחלפון עליך [עלך] עד די-תנדע די-שליט עליא [עלך] במלכות אנשא ולמן-די יצבא יתננה:
- כט ביה-שעתא מלתא ספת על-נבוכדנצר ומו-אנשא טריד ועשבא כתורין יאכל ומטל שמאי גשמה יצטבע עד די שעה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין:
- ל בה-שעה כלה הדבר על נבוכדנצר: ומאנוש גרש, ועשב כשורים יאכל, ומטל השמים גופו ירטב, עד אשר גדל שערו כנשרים וצפרניו כצפרים.
- לא ולקצת זומיה אנה נבוכדנצר עניו לשמאי נטלת ומנדעי עלי יתוב ולעליא [ולעלך] ברכת ולחי עלמא שבחת והדרת די שלטנה שלטון עלם ומלכותה עס-דר ודר:
- לב וכל-דארי [דירי] ארעא כלה חשיבין וכמצבזה עבד בחיל שמלא ודארי [ודירי] ארעא ולא איתלי די-ימחא בידה ויאמר לה מה עבדת:
- לג ביה-זמנא מנדעיו יתוב עלי וליקר מלכותי הדרי וזוי יתוב עלי ולי הדברי ורברבני יבעון ועל-מלכותי התקנת ורבו יתירה הוספת לי:
- לד כען אנה נבוכדנצר משבח ומרומם ומנהדר למלך שמאי די כל-מעבדוהי קשט וארחתה דין ודי מהלכין בגוה וכל להשפלה:
- לקץ ירחים שנים עשר, על היכל המלכות של בבל מהלך היה.
- ויען המלך ויאמר: הלא זו היא בבל הגדולה, אשר אני בניתיה לבית מלכות, בתקף חסני ולכבוד הדרי!
- עוד הדבר בפני המלך, קול מן השמים נפל: לך אומרים נבוכדנצר המלך, המלכות עברה ממך!
- ומאנוש אותך מגרשים, ועם חית השדה מושבך! עשב כשורים אותך יאכילו! ושבעה מועדים יחלפו עליך עד אשר תדע: פי שולט העליון במלכות אנוש, ולמי שירצה יתננה!
- בה בשעה כלה הדבר על נבוכדנצר: ומאנוש גרש, ועשב כשורים יאכל, ומטל השמים גופו ירטב, עד אשר גדל שערו כנשרים וצפרניו כצפרים.
- ולקץ הימים, אני נבוכדנצר נשאתי עיני לשמים, ודעתי עלי תשוב. ואת העליון ברכתי, ואת חי העולם שבחתי ופארתי: אשר שלטונו שלטון עולם, ומלכותו עם דור ודור!
- וכל יושבי הארץ פאין חשובים, וכרצונו עושה בצבא השמים ויושבי הארץ. ואין אשר ימחה בידו ויאמר לו: מה תעשה?
- בו בזמן דעתי תשוב עלי, ולכבוד מלכותי הדרי וזוי ישוב אלי, ואותי יבקשו יועצי ושרי, ועל מלכותי הוכנתי, וגדלה יתרה נוספה לי.
- כעת אני נבוכדנצר משבח ומרומם ומפאר את מלך השמים, אשר כל מעשיו אמת וארחותיו משפט, ואשר מהלכים בגאוה יכול להשפיל.